ՓՈՅՆՋ

ՕՐԱԳԻՐ

ԹԻՒ 545 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 1870 ԱՊՐԻԼ 6

Ամեն օր կհրատարակուի, — Հասը 10 փարայ է։ — Պոլիս բաժանորդ ըլլալ ուզողը մէկ արծաթ Մէճիտ պիտի վճարէ 100 թուոյ համար, իսկ դաւառաց մէջ 25 ղրչ։ դարձեալ 100 թուոյ համար, թղթատարութեան ծախքէ ազատ ըլլալով։ — Ծանուցման տողը 40 փարայ է մէկ անգամի համար։ — Լրագրիս վերաբերեալ նամակ եւ արիշ ոք եւ է դրուելիքն պէտք է ուղղել ազ. Տնօրէնն ի Կ. Պոլիս, Ֆինճանճըլար եօթուզու Եուսուֆեան խանվերի յարկ թիւ 12 սենեակը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Սերաստիայէն եկած վերջին նամակներուն մէջ այս անգամ նշանակութեան արժանի տեղեկութիւն մը չկայ, միայն կծանուցանեն թէ բաւական խօսք կղեր է լսուելով թէ քահանայ մը մեռեալի մը կորդը կառարեր ու թաղեր է, առաջ լսացուած ըլլալու, որ յատկապէս կանխաւ դացեր լմնցուցեր են երեսն։ Զեմք պիտեր թէ քահանային այս գործը ըստ կրօնականին ո՛ր աստիճան յանցանք է։

— Հռոմ վերջին օրերս բոլորովին խաւտութեամբ կվարուի, առանց փոքըր մի խոհեմութեան եւ հեռատեսութեան։ Կատուգեն թէ յիշեալ քաղաքին մէջ գտնուող հայ հռոմէականներ բարձրաստիճան կղերին ոչ քանի մը մասը նեղութեան մէջ կդնեն, եւ թէ կքանատարկուին ուրիշներ տեղացուածքը վաճխանին կը դրաւուի։ Այս հարստահարութիւնը Արեւելք, Հռոմէականաց զայրոյթ ու մուտանգութիւն պատճառելով անց, եւ չաբթուընէ ի վեր խօսակցութեան ու խորհրդակցութեան կարեւոր նիւթ մ՚եղած է ամենուն համար։ Նշանաւոր անձինք Բ. Դուռը բարձր. մեծապարքեան երթալվինդ իր մատուցին անոնց ազատութեան ապահովութեան ու վերադարձին համար, և գոհացուցիչ պատասխաններ ընդունեցան։ Կարծուիը, մինչեւ հիմա հնազանդով հրամանի եղած է Հռոմ դանուող Օսմանեան դեսպան Բիւթեմ պէյին, որ ամեն միջոց ի գործ դնէ Օսմանեան հպատակ հայ կղերին վերիութեան համար։

Ամէն օրհասականք հղօրապոյս կըսուին։ — Հռոմ մէկ կողմանէ արեւելեայց դէմ այս խիստ դայթակղական ընթացքը բռնելով իւր տգեղութիւնը բոլորովին կերօրանցնէ։ իսկ միւս կողմանէ Պապին անսխալութեան վճիռն հրատարակելով դրեթէ բոլոր հռոմէական աշխարհը իւր դէմ կապստամբեցնէ։ Ինչ

պիտի ընեն Պապն, իւր հաւատակիցներուն Անթիոքեցիներուն եւ ուրիշ չերմեռանդ վատիկանեանք.-ահա Գաղղիա՝ Հռոմի ամենէն մեծ եւ հզօր պաշտպանը սաստիկ սրտմտած է, եւ քիչ օրէն ոչ ոքի կ'յայտնուի անոր ընելիքը...:

— Կըսուի թէ՝ Կարապետ եպիսկոպոսը Թոդադէն մայրաքաղաքը իւր կուսակցայ կամ սիրահարայ հեռագրով իմացուցեր է յիշեալ քաղաքը հասած ըլլալը եւ վանքը դառնուիլը:

Կարապետ եպիսկոպոսն այս տեղափոխութիւնը Սեբաստիա Պետրոս վարդապետին ալ ծանուցանելով՝ օգնութիւն եւ ձիաւորներ խնդրեր է, որպէս զի Սեբաստիա երթայ. սակայն Պետրոս վարդապետը չկրնալով ձիաւոր դառնել, Թոդադի մերձակայ Հերեկ եւ Տաշօվայ դիւղաքաղաքները դրեր է մէկ քանի անձանց որ երթէ Կարապետ եպիսկոպոսը Սեվազ բերեն՝ իրենց մեծ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ:

Ա.յս լուրերը՝ երթէ տոյդ են, մեզ մնաղ արձագանել կուտան թէ Կարապետ եպիսկոպոսը Թոդադէն Սըվազ պիտի փոխէի եւ ծանր պատասխանատուութեան տակ պիտի ձգէ պատրիարքական վարչութիւնը՝ որ, Սեբաստացւոց մէկ մասին խընդրանաց վրայ անկողմնակալութեամբ գինքը Մարզուանէն Թոդադ փոխադրեց:

— Գոհութեամբ կլսնանք թէ կայսերական կառավարութիւնը չատսնեանէն եւս կուզէ Պատրիարքական կոնդակը, եւ հետեւաբար Արեւելեան հռոմէականաց հրամանն պիտի ըլլայ որ Պատրիարք մ' ընտրեն:

— Անցեալ շաբթու մեզ հասնելիք Օրթագիւղի պատուարժան ազգայնոյ գործակութեամբ եբեսիանի ընտրութեան Եուսուֆեան մեծապատիւ Տիդրան էֆէնտին: Օրթագիւղիք երկնոյ այս խոհական ընտրութեամբն մեծ օգուտ ըրած կըլլան Ազգին, որովհետեւ Եուսուֆեան էֆէնտին՝ ինչպէս յայտնի է, եբեսիանական ժողովոյն մէջ ազգային կարեւորագոյն կէտերուն վրայ խօսուած առեն քնացող կամ յօրանջող երեսփոխաններուն կարգը չըներ, եւ գիտէ ազգասիրաբար խորհիլ, խօսիլ եւ հետեւանիլ:- Եուսուֆեան էֆէնտին հաճութեամբ կընդունի այս ազգային պաշտօնատարութեան համար ալ:

ԽՍՒՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզի Օսմանեան դեսպան վսեմ. Ճէմիլ փաշան փառաւոր կոչնակ մը տուեր է դաղղիական պաշտօնէից եւ օտար տէրութեանց ներկայացուցչաց:

— Նաթոլիի ընդհանուր հիւպատոս անուանեցաւ Նուրեան էֆէնտի:

— Աղեկսանդրիոյ դաղղիական ընդ-

հանուր հիւպատոսը Մուսուլ ղրկուելու է այս պաշտօնով։

— Յունաստանի կառավարութեան կողմանէ հիւպատոսները դրուեր են Սաղըզ, Ռուսճուգ, Եէրկէօյ, Ամիրնէ և Ֆիլիպէ։

— Գէյօղլու Թագսիմի կողմը առաջիկայ մայիս ամսոյն մէջ բացուելիք հասարակաց պարտէզը ամենայն կերպիւ կղարդարուի, Եւրոպայէն յատկապէս նշանաւոր բոյսեր բերուած են։

— Կրետէի մէջ երկու չաքաթէ իվեր սաստիկ փոթորիկներ պատահելուն պատճառաւ, տաճկական թղթատարը չոգենաւն և աւստրիական չոգենաւներն իրենց սովորական ընթացքին համ ձնայեր են։ Աղէքսան կայսերական զօրաց համար պաշար բեռնաւորելով Օսմանեան դրօշակով երկու առագաստանաւեր վտանգի պատահելով մէկուն նաւապետն ու նաւաստիքն ազատեր են, բայց միւսներն դժբաղդաբար ղՀ դացեր են։

— Եուսուֆ անուն անձի մը հրամանատարութեան տակ դմնուող նաւ մը՝ որ Վարնայէն մայրաքաղաքս կուգայ եղեր, անցեալ երեքշաբթի օր Սեւ ծովուն մէջ Սղաճլը ըսուած տեղը ցամաքը իյնալով բոլոր բեռը ոչընչացեր է։

— Բեդբապուրկի կողմերը գինուորական մեծ կրթութիւն մ' ըլլալին յետոյ, կայսրն ու կայսրուհին Գերմանիոյ հանքային ջուրերը պիտի երթան, և անկէց Գրըմ դալով Կովկասեան կողմերը պիտի պտըտին եղեր։

— Սպանիոյ ներքին քաղաքականութեան վիճակն հետզհետէ չիտի կերպարանք մը կառնէ։ Զինուորական մասը մէկ քանի կարգի բաժնուելով ոմանք հասարակապետութեան և ոմանք թագաւորութեան կուսակիցկդ ունուին, և ուրիշներն իրենք ալ չեն դիտեր թ' նչ ըլլալին։ Հասարակութեան դաղափարներն ալ խառնակ խուռն են, և այս չիտի ու տարտամ վիճակին պատճառաւ ազգասուրթիւնն ու կարօտութիւնը օր ըստ օրէ կյառաջանան ժողովրդեան մէջ։

— Անդղիոյ կառավարութեան ելմուտից պաշտօնեայն 1869 ին հաշուէկշիռն հրատարակած ըլլալով անկէց կիմացուի թէ, Անդղիա նոյն տարւոյն մէջ 75434000 լիրա մուտք, և 67568900 լիրա ելք ունեցեր է։ Իսկ ներկայ տարւոյն համար ալ կդուշակուի որ մուտքը դարձեալ աւելի պիտի ըլլայ։ Ուսումնասիրելով պաշտօնեային կառավարկէ եղեր որ տրոց մասին ղեղչուած մ' ըլլայ։

— Անդղիոյ երեսփոխանաց ժողովին դրուած տեղեկագրէ մը իմացուեր է որ, չորս երեւելի քաղաքներու տղոց մեծագոյն մասը բոլորովին ղուրկ մնացած է դաստիարակութենէ։

— Փարիզի մէջ, անցեալ 1869 ին, 3000 ի մօտ ձիու և իշու միս կեր-

ուեր է, որ նախորդ տարւոյն հետ բաղդատմամբ աւելի է եղեր։ Մասնաւորապէս կողմանէ ծանրագին ընծայ մը տրուեր է, յիշեալ կենդանեայ միսն ուտելու վարժեցունելու համար կազմուած մանաւանդ ողովին անդամներէն մէկուն, որ աւելի չանք ըներ է այս մասին։

— Իտալիոյ մէջ որոշուեր է որ այսուհետեւ թղթատարութեանց բոլոր կեդրոնատեղիներուն մէջ մէկ մէկ սենեակ դպնուի, և հոն ամբողջ դերեւելն դրութեան վերաբերեալ բոլոր պիտոյք, և հասարակութիւնը գիւրութիւն ունենայ միայն 20 վարայ վարձ վճարելով ընդունած նամակին պատասխանը չուտով նոյն սենեակին մէջ դրել ու դարձեալ թղթատարութեան յանձնել։

Կ՚ուզուդուի որ այս միջոցը Եւրոպայի մէջ ամեն տեղ պիտի ընդունուի ու գործադրուի։

— Սուլթանիէ վարժարանին աշակերտներէն Պուլղար տղու մը, վիճակահանութենէ մը, ելած տոմսին դումարը միայն 30000 լիքա է եղեր։

— Եւրոպական ընկերութիւն մը Յունաստանի կառավարութենէն արտօնութիւն կուզէ եղեր, Սիթէնքի և Բաթրասի մէջ տեղը երկաթուղի մը հաստատելու համար։

— Աւստրիոյ մէկ քաղաքին մէջ յիմարանոցի մը տեսչութիւնը բոլոր յիմարներուն -200- պարահանդէս մը տուեր է։ Զարմանօք տեսնուեր է որ խենդերն այս պարահանդէսին մէջ խելօքներէ չատ աւելի աղէկ վարուեր են. կերեր խմեր ցատկեր և չատ անդամ տիկնայց կենցաղ համար դինիի բաժակներ մինչեւ տակը քամելէն յետոյ իրենց տեղերը քաշուեր են։

Տօքթօր Ս. Մինասեան Հայաղգի բժիշկը որ Ամերիկայի մէջ քանի տարիներ բժշկութիւն ընելով անուանի եղած է, հիմա Պօլիս եկած է բժշկութեան, վիրաբուժութեան և մանկաբարձութեան վերաբերեալ ամեն տեսակ հիւանդութեանց նայելու, ու կդանուի Խասգիւղ Փարմաք դաբու փողոցը թիւ 12 տունը, Ղալաթիա Ամերիկայի մաղազային վերի յարկը իր դրասենեակը. ու Բերա Սադըղ ազաճի մօտ Թահթալըճը փողոց թիւ 8 տունը կամ թատրոնի կարգը Սինեօր Գանչուքի դեղարանը։

Ուրբաթ օրերը Խասգիւղ ժամը 3 էն 8 ու երեքշաբթի օրերը Ղալաթիա Ամերիկայի մաղազան ժամը 6 էն 9ը ձրի կնայի։

Փունջի վերաբերեալ որ և է դիր պէտք է ուղղել այսուհետեւ Պօլիս Ֆլենճանըլար–եօղ ուշու Եուսուֆեան խանի վերի յարկը թիւ 12։

ՏՆՕՐԻՆ ԵԻ ՏԻՐ
Հ. Ս. ՄԱՍՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ
ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ ԽԱՆ